

är belagt, förutom på Vg 12, i en mansk runinskrift (P. M. C. Kermode, *Manx Crosses*, 1907, nr 108); jfr E. Brate i *Fornvännen* 1907, s. 29. Måhända kan det sammanställas med det fisl. dopnamnet *Hnaki* samt vissa norska ortnamn med förleden *Nakka-*. *Porkell* är vanligt namn över hela det fornnordiska området.

Olov nacke nämnes även på den fragmentariska stenen Vg 12, där som runstensresaren själv. De båda beläggen avse otvivelaktigt samme man. Sammanställningen har gjorts av Jungner (i *VFT* 4: 9), som också sökt utreda Olovs släktskapsförhållanden och motiven för de båda monumentens tillkomst. De skulle enligt Jungner båda vara arvsdokument, Vg 9 ombesörjt av Olovs frilla Gunnur för att tillförsäkra deras son Torkel rätt till arv efter fadern. Se vidare Vg 12, beträffande vilken inskrift Jungners tolkningsförslag snarast har karaktär av gissning.

Inskriftens runografi, ortografi och namnformer visa tydligt inflytande västerifrån. Detta är i Västergötland ingen ovanlig företeelse, vilket knappast behöver förklaras med att en »främling» varit Gunnur behjälplig med minnesmärkets utförande (jfr Jungner a.a.).

10. Leksbergs sn, kyrkogården. Nu i kyrkan.

Pl. 11.

Litteratur: J. Hadorph, Resebeskrivning över K. Carl XI:s Resa i Sverige 1673, bl. 99 (KB F f 5, renskrift av annan hand); Ulf Christofersson 1687 i KB F 1 7a, bl. 7; A. Roland, Fyndrapport 1916 (ATA); Handlingar 1916, 1917 i ATA; VFT 3: 9–10 (1918), s. 117; S. Gardell, Gravmonument från Sveriges medeltid I (1937, rev. 1945), nr 692.

Äldre avbildningar: Christofersson, bläckteckning (i F 1 7a); Roland, tuschteckning 1916 (ATA).

Denna runristade liljesten sitter numera fastklamrad på sakristians västra yttervägg i Leksbergs kyrka, 1 m. S om sakristians nordvästra hörn. Den påträffades 1916 liggande som tröskel i det år 1742 uppförda

vapenhuset. Den har synbarligen ditlagts i samband med vissa byggnadsarbeten, som 1742 företogs i denna del av kyrkan. Det äldsta meddelandet om stenen lämnas av J. Hadorph i dennes beskrivning över Karl XI:s resa i trakten 1673: »Inne på Kyrkiogården widh WapnhuUSDören finnes thenne liksteen medh Runebookstäfwer ofwanpå» (någon bild eller uppteckning åtföljer ej renskriften). Några år senare, 1687, bekräftar U. Christofersson det förhållandet, att stenen fortfarande befann sig fribelägen »Utför Liksbärgz wapnhuUSDörr». Finnes ej i Peringskiölds *Monumenta*; ej heller i *Bautil* eller hos Liljegren.

Sandsten. Höjd 1,95 m., bredd upptill 0,66 m., nedtill 0,50 m. Runinskriften är anbragt på den upphöjda kantlisten vid stenens bredända med ytterkanten som bas för runorna.

Inskrift:

thorsten : briqster
5 10 15

Dorstenn præster.

»Torsten präst.»

Till läsningen: Mitt på hst till r. 2 är en flagring. Dock synas spår av *h*-bistavar. Mellersta punkten i sk är osäker. 3 *or* är säker binderuna; övre bst till *o* är tydlig, vid den nedre börjar en flagring. 6 *e* är stungen. 8 *b* är icke stungen. R. 11 är otydlig, möjligen finns ett svagt spår av en *a*-bst. R. 14 har en svag fördjupning mitt på hst, möjligen stungen.

Christoferssons läsning är **thrstenibristir**, Rolands **tirstin : bristir**.

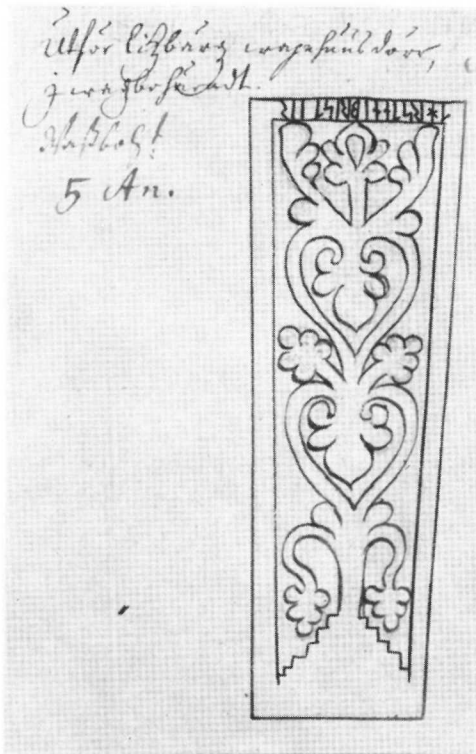

Fig. 14. Vg 10. Leksbergs sn, kyrkogården.
Efter teckning av Christofersson.

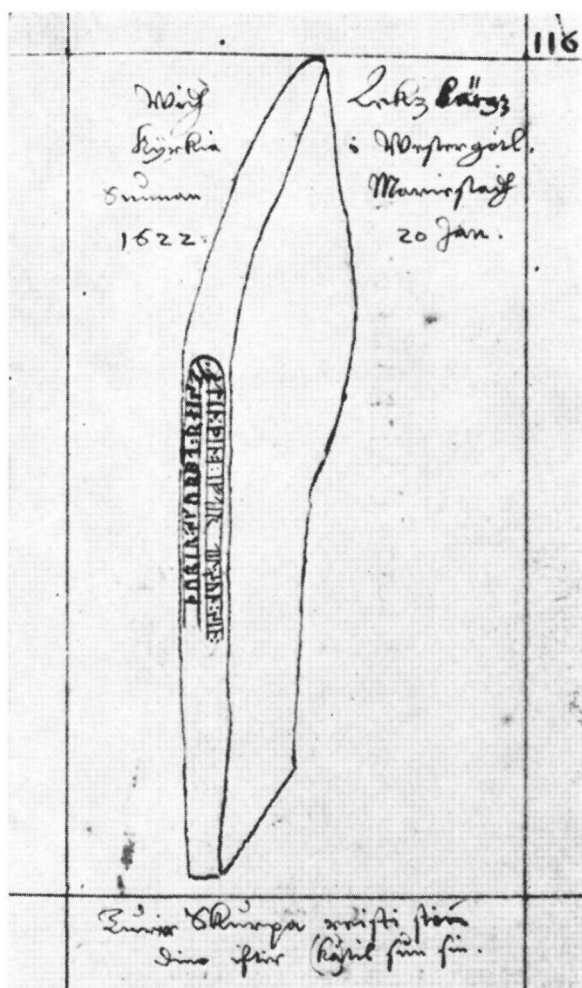

Fig. 15. Vg 11. Leksbergs sn, Leksbergs backe.
Efter teckning av Bureus.

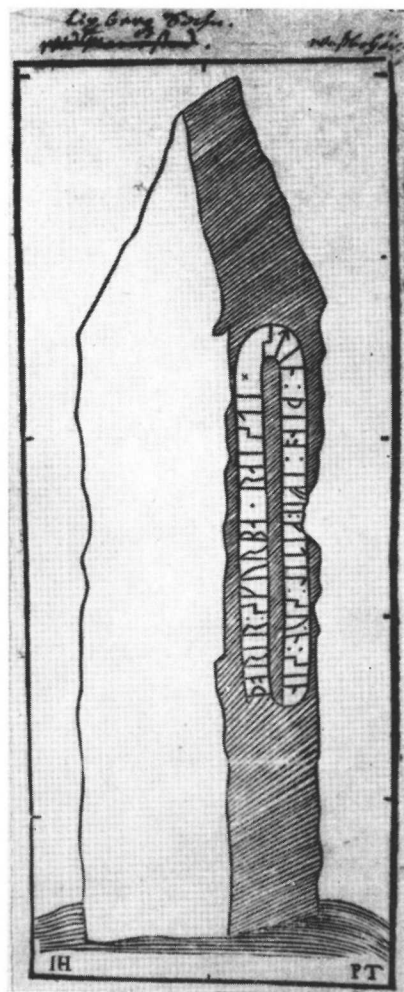

Fig. 16. Vg 11. Leksbergs sn, Leksbergs backe.
Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta
(B 971).

11. Leksbergs sn, Leksbergs backe.

Pl. 12, 13.

Litteratur: B 971, L 1330, T 51. J. Bureus, KB F a 5, nr 570, F a 10: 2, nr 116, F e 17, s. 30 (avskr. av okänd hand av F a 5); J. Hadorph, Resebeskrivning över K. Carl XI:s Resa i Sverige 1673, bl. 99 (KB F f 5, renskrift av annan hand); J. Peringskiöld, Monumenta 9, bl. 10 b, 13; A. Tidström, Resa till Skåne 1756 (UUB S 32, utg. av M. Weibull 1891); Kyrkoinventarium 1829 (ATA); P. A. Säve, Berättelse 1862, s. 93 (ATA, tr. i ATS 2, 1869, s. 121); G. Stephens, ONRM 2 (1867–68), s. 726 f.; VHAA:s Månadsblad 1879, s. 33 f.; N. Beckman i VFT 4: 1 (1920), s. 60; Fornminnesinventering 1922 (ATA); O. Sjögren, Sverige 4 (1933), s. 420; H. Wideen, Västsvenska vikingatidsstudier (1955), s. 161 f.

Äldre avbildningar: Bureus, bläckteckning (i F a 10: 2); J. Hadorph och P. Törnewall, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 971); Säve, bläckteckning (i a. a.).

Runstenen står rest på den s.k. Leksbergs backe 20 m. SSÖ om Leksbergs kyrkogård, av allt att döma på ursprunglig plats. J. Bureus daterar själv sitt besök på platsen till »1622 20 jan.» samt uppger runstenen stå »Widh Lekzbärgz kyrkia i Westergötl. Sunnan Mariestadh». Uppgiften i KB F e 17, att den skulle vara »stående i kyrkian», är skrivfel (jfr originalets »widh»). J. Hadorph såg stenen 1673 tillsammans med »H^s